

Katastrální území	JOSEFOV	
Připojeno ke Praze	1850	
Městská část	Praha 1	
Správní obvod	Praha 1	
Obvod hl. m. Prahy	Praha 1	
Údaje o linkách k datu 31.12.2024		
Textový popis k roku 2005		Počet obyvatel 2021: 977
Poslední úprava obsahu: 18.1.2025 17:49		Rozloha: 8,8 ha

Linky MD JOSEFOV		
linka	*	†
d-8	28.06.1908	(30.10.1913)
d-7	19.10.1908	25.05.1912
d-12	30.01.1910	04.07.1920
d-4	26.05.1912	03.12.1932
<i>d-P</i>	<i>01.06.1912</i>	<i>29.06.1914</i>
d-2	21.09.1913	31.07.1928
d-1	15.07.1914	03.11.1946
<i>d-20</i>	<i>14.09.1924</i>	<i>12.03.1961</i>
<i>d-22</i>	<i>01.08.1928</i>	<i>08.01.1967</i>
<i>d-23</i>	<i>15.12.1929</i>	<i>08.05.1974</i>
d-17	04.12.1932	01.05.1949
d-A	30.11.1942	17.01.1945
d-1	10.05.1948	31.12.1959
d-17	01.09.1955	27.06.1997
<i>d-1</i>	<i>08.01.1960</i>	<i>12.03.1961</i>
<i>d-2/II</i>	<i>13.03.1961</i>	<i>03.04.1966</i>
<i>d-2/n</i>	<i>13.03.1961</i>	<i>17.04.1966</i>
a-134	05.10.1964	12.08.1978
a-XB	02.05.1965	26.09.1965
<i>d-22/n</i>	<i>18.04.1966</i>	<i>08.01.1967</i>
<i>a-E/IV (200)</i>	<i>08.05.1967</i>	<i>27.09.1970</i>
<i>d-30</i>	<i>07.11.1967</i>	<i>12.08.1978</i>
<i>d-31</i>	<i>06.05.1968</i>	<i>30.06.1971</i>
<i>d-1/n</i>	<i>09.12.1968</i>	<i>08.05.1974</i>
<i>d-20</i>	<i>09.12.1968</i>	<i>12.08.1978</i>
a-133	13.01.1969	08.01.1979

sezónní, turistická

noční

noční

rekreační

noční

rekreační

noční

<i>d-2/III</i>	<i>30.08.1971</i>	<i>12.08.1978</i>	
d-20/n	09.05.1974	31.08.1983	noční
a-155 (255)	09.05.1974	12.08.1978	
a-187/II (197)	09.05.1974	03.11.1984	
a-212	23.02.1976	05.05.1977	
a-144/III	05.04.1976	03.11.1984	
a-156	30.08.1976	03.11.1984	
d-7/IV	01.06.1977	12.08.1978	
<i>m-A</i>	<i>12.08.1978</i>		2002 povodeň!
d-1/II	13.08.1978	28.08.1978	
d-18	13.08.1978	18.02.1979	
d-13/IV	19.02.1979	07.11.1980	
a-133	04.01.1981	11.07.1987	
d-20/n	01.02.1984	02.11.1985	noční
a-207	04.11.1984	30.09.2005	2002 povodeň
<i>d-18</i>	<i>04.07.1985</i>	<i>16.03.1993</i>	
d-21	03.11.1985	20.04.1986	
d-91/II (51)	03.11.1985	04.10.2000	noční
d-94 (54)	03.11.1985	04.10.2000	noční
a-135	12.07.1987	26.02.1993	
d-41/III (91)	15.05.1991	27.09.1992	sezónní, turistická
<i>d-18</i>	<i>(10.11.1994)</i>		2002 povodeň!
d-41/III (91)	14.04.1995	29.10.1995	sezónní, turistická
a-135	28.06.1997	02.03.1998	
d-17	02.03.1998	04.10.2000	
d-93 (53)	01.09.2001		noční, 2002 povodeň!
d-17	01.09.2001		2002 povodeň!
a-133	01.10.2005	30.09.2011	
a-207/II	01.10.2011		
a-194/III (294)	06.10.2014		
d-41/III	30.03.2018	29.06.2018	sezónní, turistická
a-133	25.11.2018	12.12.2018	
d-27/II	10.01.2024	24.11.2024	

JOSEFOV

Poměrně neobvyklé postavení mezi pražskými katastrálními územími, která byla v minulosti samostatnými obcemi, zaujímá Josefov, bývalé **Židovské Město**. Je to dáno skutečností, že se jedná sice o nejmenší pražské katastrální území (má rozlohu pouhých 9 ha), ale s mimořádnou minulostí, která je odlišná od ostatních částí Prahy. Historie židovského osídlení pražské aglomerace sahá až do přelomu 10. a 11. století, kdy o něm známe první zmínky. Tehdy Židé obývali osadu kdesi na tzv. Vyšehradské cestě (není tím míněna dnešní Vyšehradská ulice ani vyšehradské podhradí). Asi v polovině 12. století vznikla židovská osada v tehdy novém Starém

Městě. V průběhu doby vznikla z pražského židovského ghetta samostatná správní jednotka. Zájemce o podrobnější údaje z historie Židovského Města odkazujeme na specializovanou literaturu, která líčí složitý vývoj židovského osídlení Prahy.

Významná je skutečnost, že později bylo pražským Židům zakázáno bydlet mimo ghetto, a proto není divu, že počet obyvatel zde rychle vzrůstal. Už na konci 17. století žilo na nepatrné rozloze Židovského Města 11 tisíc obyvatel a tento počet se udržel bez velkých změn až do jeho asanace. Když v roce 1784 vznikla spojením Starého Města, Nového Města, Malé Strany a Hradčan jednotná Praha, zůstalo Židovské Město samostatným útvarem, který tvořil enklávu uvnitř staroměstského území. Teprve když byl 27. dubna 1850 schválen Obecní řád pražský bylo tímto zákonem konstatováno, že „*Pražská obec židovská přestává býti sama sobě zvláštní obcí místní; i činí s obcí spojených čtyř měst Pražských obec jedinou. ... Pražská obec židovská trvá dále jen co obec náboženská*“. Současně bylo Židovské Město přejmenováno oficiálně na **Josefov** na počest císaře Josefa II., jehož vláda přinesla Židům formální zrovnoprávnění.

Ani poté, co bylo židovskému obyvatelstvu umožněno bydlet kdekoliv v Praze, nezačalo obyvatel Josefova ubývat a staré domy, které byly značně zanedbané a nevyhovovaly ani tehdejšímu hygienickému standardu, se nezřídka stávaly útočištěm různých kriminálních živlů. Následkem toho rozhodly v roce 1886 pražské městské orgány uskutečnit rozsáhlou (a dodnes mnohými odborníky zpochybňovanou) plošnou asanaci celého bývalého Židovského Města i dalších významných území Starého Města (Petrská čtvrť aj.) a Nového Města (Vojtěšská čtvrť, Podskalí). K uskutečnění tohoto velkorysého urbanistického záměru musel být 11. února 1893 přijat zákon o *vyvlastňování k úpravě assanačního obvodu královského hlavního města Prahy* č. 22 říšského zákoníku. Demolice začaly v roce 1896 a výstavba nových budov v Josefově probíhala v letech 1897–1917. Počet obyvatel Josefova se zásadním způsobem změnil. Jestliže v roce 1890 na josefovském území žilo 11 535 obyvatel, v roce 1910 to byly pouhé 3 384 obyvatel. V případě Josefova zanikla drtivá většina původní unikátní zástavby a byla nahrazena běžnými městskými činžovními domy. Zůstalo zachováno jen několik významných památek – šest synagog, židovská radnice a Starý židovský hřbitov. Přesto byly některé další synagogy zbořeny, například Velkodvorská a Cikánova (obě v roce 1906). Dochované památky na židovské osídlení Prahy dnes představují významné kulturní dědictví celosvětového významu. Například Staronová synagoga je nejstarší synagogou v Evropě. Její historie sahá zhruba do roku 1270. V Josefově dále leží synagogy Maiselova, Pinkasova, Klausová, Vysoká a Španělská. Světoznámým je Starý židovský hřbitov, na kterém se pohřbívalo v letech 1439–1787 a který má nezanedbatelný podíl na rozloze Josefova.

Městská správa hlavního města Prahy byla po roce 1850 jednotná a rozdělení města na čtvrtě mělo čistě formální charakter. Po vytvoření tzv. Velké Prahy v roce 1922 sice bylo respektováno, že Josefov je pátou městskou částí, avšak tvořil jeden správní obvod se Starým Městem, Novým Městem, Malou Stranou a Hradčany se společným voleným místním výborem. V roce 1949 byl Josefov začleněn do obvodu Praha 1 a také dnes (od roku 1990) je součástí městské části Praha 1. V roce 2001 na území Josefova žilo jen 1 963 obyvatel.

Katastrální území Josefov bylo až do konce druhé světové války rozděleno na dvě spolu nesouvisející území. I to je v rámci Prahy neobvyklé. Bylo to dáno skutečností, že ve východní části Židovského Města v blízkosti kostela sv. Ducha byli původně usídleni Židé východního ritu, zatímco větší západní část obývali příslušníci západního ritu. Obě židovské enklávy byly odděleny úzkým pruhem staroměstského, tedy křesťanského území, které se nacházelo zhruba mezi dnešními ulicemi Elišky Krásnohorské a Dušní, kde se mimo jiné nachází i křesťanský kostel sv. Ducha. Tento komplikovaný průběh josefovských hranic byl odstraněn až při celopražských změnách katastrálních hranic uskutečněných v letech 1945–1946. Hranice na Starém Městě tehdy byly upraveny tak, aby neprobíhaly bloky domů a současně aby bylo josefovské území sjednoceno. Na východní straně byly některé domy připojeny ke Starému Městu, na západní straně Josefov získal budovy mezi Šírokou a Kaprovou ulicí, včetně budovy Filosofické fakulty z let 1928–1929 a objektu Umělecko-průmyslového muzea, otevřeného v roce 1900.

Již historická židovská osada ležela na významné obchodní cestě na Pražský hrad. V jejím směru později vznikla Josefovská, dnes Šíroká ulice. Ústila na tzv. Rejdiště, což bylo prostranství u staroměstského brodu přes Vltavu. Enklávy židovského ghetta ale až k řece nesahaly. Staré

Židovské Město nikdy městskou hromadnou dopravu přímo nezažilo. Moderní dopravní obsluha Josefova úzce souvisí s historií dopravy na Starém Městě, o které je pojednáno v příslušné kapitole. Mnoho let se do Josefova muselo docházet. Ale s ohledem na nepatrnou rozlohu jeho území to ve srovnání s jinými místy pražské aglomerace nikdy nebyly příliš velké vzdálenosti. Projít pěšky napříč Josefovem znamenalo urazit vzdálenost asi 350–450 metrů. Když začala 24. prosince 1883 jezdit přes Staré Město koněspřežná tramvaj, měli obyvatelé Josefova nejbližší stanice na nároží Křížovnické a Platnéřské, na Mariánském náměstí, případně na Staroměstském náměstí. To se nezměnilo ani po elektrifikaci tratě v roce 1901. Významný rozvoj dopravy v oblasti Josefova nastal až v souvislosti s asanací a následným vznikem nové obytné zástavby. Nové komunikace většinou nemohly respektovat historické směry uliček Židovského Města. Týkalo se to především dnešní Pařížské ulice (původně se od roku 1901, tedy ještě v době stavby, jmenovala Mikulášská). Od počátku se počítalo s tím, že v ní bude jezdit i elektrická dráha. Realizovaný úsek tratě přes Čechův most na Staroměstské náměstí (otevřený ve dvou etapách 7. a 28. června 1908) však zůstal navždy jen torzem velkoryse navržené městské třídy. Tzv. Letenský průkop, kterým měla komunikace vystoupat až na Letenskou pláň a na jihu dosáhnout Václavského náměstí, se neuskutečnil. Výstavbou tratě v Pařížské ulici získal Josefov v obou směrech stanici i přímo na svém území. Jednalo se o stanici Bílkova ulice před Staronovou synagogou. Další stanice, Merkur, byla až do roku 1915 na nároží Jáchymovy ulice. Po roce 1910 jezdily Pařížskou ulicí tři tramvajové linky (7, 8, 12, resp. 4, 8, 12). V té době přibyla ještě zastávka Sanytrová (původně podle potřeby) mezi Sanytrovou (17. listopadu) a Břehovou.

V roce 1913 byla během stavebních prací v asanační oblasti postavena ještě trať od Křížovnické ulice k Rudolfinu. Konečná mezi budovami Rudolfinu a Umělecko-průmyslového muzea sice formálně ležela mimo katastr Josefova (tvořila ji zde tehdy zeď židovského hřbitova), ale svoji úlohu dopravní obsluhy Josefova pochopitelně plnila. V létě 1914 byla zdejší tramvajová linka č. 2 odkloněna přes nový most (dnešní Mánesův) na Klárov a konečná u Rudolfinu se používala jen příležitostně a do Josefova se docházelo ze stanice Kaprova ul. V té době se počítalo s tím, že obsluhu Josefova a Starého města zlepší tramvajová trať Klárov – Těšnov, vedená Kaprovou ulicí, ale z její stavby nakonec sešlo. Změny nastaly až koncem roku 1925, kdy bylo postaveno propojení Rudolfinum – Pařížská. V té souvislosti zanikla stanice Bílkova a byla nahrazena stanicí Josefovská tř. (tak se jmenovala dnešní Široká), ležící v obou směrech rovněž na katastru Josefova. Za druhé světové války (15. února 1943) zastávka Josefovská tř. zanikla a částečně ji nahradila zastávka Staroměstské náměstí, přeložená tehdy až do Pařížské ulice před kostel sv. Mikuláše, avšak mimo katastr Josefova.

Tramvaje jezdily Pařížskou ulicí až do počátku roku 1960 (linka č. 1), od té doby je můžeme vidět jen na nynější hranici katastrálního území v ulici 17. listopadu. Hranice vede středem ulice, takže na území Josefova leží jen pravá kolej ve směru od Křížovnické ulice, se zastávkou Právnická fakulta pro ten samý směr.

V souvislosti s obsluhou Josefova nemůžeme opomenout ani autobusovou dopravu. V letech 1928–1939 jezdila Kaprovou ulicí, tedy alespoň po dnešní hranici, linka J (Jinonice – Troja) se zastávkami Staroměstské náměstí a Parlament. Od roku 1964 jezdila ulicí 17. listopadu autobusová linka č. 134, později na tehdejších náměstí Krasnoarmějců zastavovaly i další linky překryvné sítě. Dnes je v Josefově konečná linky č. 207 s výstupní i nástupní zastávkou Staroměstská, pojmenovanou podle stanice metra. To má jeden výstup z vestibulu na josefovské straně Kaprovy ulice.

Josefov tvoří se Starým Městem už sto let přirozený urbanistický celek. Proto některé informace širšího územního významu, obsažené v kapitole Staré Město, mají platnost i pro Josefov.

